Narodna

„ČUVAJMO JUGOSLAVIJU"

Tribuna

GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3.50 OGLASI PO SNIŽ. TARIFI. — Proračeno po retku D 10

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEDJELJE
Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik. Telefon br. 47
Redakcija za članke i vijesti zatvara se dan prije izlaska redovitog broja
Čekovni račun Poštanske Štedionice Zagreb br. 33.114

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.—
PRETPLATA MJESEČNO: 12 DINARA
INOSTRANSTVO D 20. - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA II | ŠIBENIK, 24 NOVEMBRA 1934 | BROJ 146

Čehoslovačka i Poljska

Da li je moguće zbliženje te dvije države? — Kako su se razvijali čehoslovačko-poljski odnosi. — Gdje je uzrok sadašnjih hladnih odnosa. — Značajan čehoslovački glas —

Jedan od najraširenijih čehoslovačkih dnevnih listova „Narodna Politika" objavljuje vrlo interesantnu analizu čehoslovačko poljskih odnosa. Analiza je iscrpna i potpuno objektivna. Pošto će odnosi dviju susjednih država, koje su od velike važnosti za razvitak srednje Evrope, igrati u budućnosti veliku ulogu, smatramo za potrebno, da naše čitaoce detaljno informiramo. Donosimo izvod iz prvog članka, u kome se opisuje istorija odnosa od prevrata do dolaska ministra inostranih djela Becka.

Spornih interesa je srazmjerno malo i nisu značajni

Čehoslovačka i Poljska imaju mnogo velikih, i za obe države vrlo važnih zajedničkih interesa na polju politike, privrede i kulture. Sporne strane su većinom psihološkog karaktera podređenog značaja. U vezi su sa čitavom strukturom razvitka oba naroda. Veliku ulogu igraju i tradicije i uspomene na predratno vrijeme: poljska naklonost prema Austrijancima i Mađarima, prema Beču i Budimpešti, i čehoslovačka naklonost prema Rusiji i t. zv. slovenskoj politici prije rata. Svojom političkom strukturom su Čehoslovaci demokratskiji i socijalniji nego Poljaci.

Iz toga proističu istina ne svi, ali većina današnjih razdora između Čehoslovačke i Poljske. Kad je izbio rat Poljaci su se podijelili na dva tabora. Jedan ide s Antantom, drugi s centralnim silama. Pilsudski je išao s Austrijom i Njemačkom, austrijski Poljaci su dugo vrijeme bili glavni oslonac Austrije prema Rusiji. Čehoslovaci su svi bez izuzetka išli s Antantom. U inostranstvu su čehoslovački političari i vojnici složno išli s Poljacima odnima Antanti, iako su im ti prebacivali pretjerano rusofilstvo. U Čehoslovačkoj niko ne prebacuje Pilsudskom što se borio u njemačkoj armadi, ali u Poljskoj neće da zaborave, da je Čehoslovačka sve do revolucije respektirala integritet carske Rusije, kao što su činile i zvanična Francuska, Engleska i Italija.

Borba za Tješin i ministar Beneš

Na mirovnoj konferenciji su u borbi za Tješin Poljaci branili svoi istojski teritorij isto tako kao i Čehoslovaci. Prema Rusiji su zahtjevali isto ono, što su Čehoslovaci zahtjevali prema Austriji. Odmah na početku su Čehoslovaci nudili Poljacima kompromis i prijateljski su im dokazivali, da je Čehoslovačkoj taj teritorij potreban iz privrednih i komunikacionih razloga. Ministar Beneš je na mirovnoj konferenciji popustio pod Wilsonovim pritiskom i usprkos tome, da je ministar pretsjednik dr. Kramarž odbio, ustao je protiv vojničke okupacije Tješina i potpisao je poznati kompromis, koji je zapečatio podjelu Tješina, iako je to bilo protiv čehoslovačkog istorijskog prava. Prihvatio je plebiscit, ali se kasnije sporazumio s Grabskim, da se plebiscit napusti, jer su obojica vidjeli, da bi za vrijeme rusko poljskog rata borba oko Tješina oba naroda još više razdražila. Stvar su prepustili odluci četiri velesile, koje su izvršile današnju podjelu čitavog spornog kraja. Čehoslovačka se nadala da je time otvoren put prema sporazumu. Pored tih fakata poljska strana stalno napada, prijeti i rekriminira.

Afera s uvozom oružja

Poljaci prebacuju Čehoslovačkoj, što je za vrijeme poljsko-ruskog rata odbila da preko svojeg teritorija propusti oružje za poljsku armadu. Tada je Čehoslovačka bila u velikoj opasnosti od komunističkih bura i prevrata. U čitavome ostravskom kraju, gdje je oružje u vagonima zadržavano, vladale su komunističke mase i državni organi nisu mogli da savladaju situaciju. Javnost se podijelila na dva tabora, većinā se postavila protiv samovoljnog djela komunističkih organizacija. Isto tako jasno je ustala protiv toga i vlada. Ministar Beneš je tada bio u Parizu i iz Pariza je vrlo energično intervenirao. Sporazumio se s maršalom Fochom da se dalje oružje vozi kroz Slovačku. Sporazum je izvršen i oružje za Poljake je išlo u Poljsku. Poljska štampa piše sasvim suprotno o tadašnjem postupku čehoslovačke vlade i ministra inostranih djela. Poljska prebacivanja nisu dakle ispravna.

Prvi prijateljski koraci

Uprkos tim incidentima, na obe se strane radilo na zbliženju, za koje su podjednako zaslužni ministar Skirmunt i Beneš. 1922 godine je potpisan prvi prijateljski ugovor i ministar Skirmunt je u Pragu srdačno dočekan. Iako je spor oko Javorine taj razvitak na moment zaustavio, u to vrijeme je došlo do dvije značajne primjene uzajamne saradnje. U borbi oko Gornje Šleske je Savjet Društva naroda pozvao Čehoslovačku da sarađuje na plebiscitnom rješenju i na definitivnoj podjeli Gornje Šleske. U Varšavi je isto tako poznato kao i u Njemačkoj i u Ženevi, da bez čehoslovačke pomoći rezultat pregovora ne bi ispao tako, kao što je ispao.

U drugom slučaju se radilo o uzornoj saradnji Skirmunta, Narutowicza i Beneša na konferenciji u Genovi, prvoj konferenciji, koja je ozbiljno ugrozila mirovne ugovore, Poljsku i Malu antantu. Beneš se tamo borio za sredinju Evropu i za Poljsku i odande je odnio neprolazno neprijateljstvo Lloyda Georga, čije je negativno stanovište prema Poljskoj mnogima poznato. Beneš je tada na sebe primio sve pasive te borbe. Skirmunt još nije na to zaboravio. Ostali su ili zaboravili ili neće to da znaju. Danas se Poljska osjeća jaka i zbog toga lako zaboravlja na vrijeme svojih teškoća.

Od 1923 godine počinje redovna čehoslovačko-poljska saradnja u Ženevi. Nije bilo ni jedne akcije, koja se ticala mirovnih ugovora i specijalno manjinskih pitanja, u kojima bi se politika obeju delegacija razilazila. Svuda gdje su interesi bili istovjetni ili slični postupalo se zajednički. To je otišlo tako daleko, da se sve do 1933 godine u šestoj komisiji Društva naroda u pitanjima manjina, održala jedinstvena linija u odbrani od napadaja. Štaviše u Ženevi su godinama održavane zajedničke pripremne sjednice Poljske, Male antante i Grčke dr. Beneš je nekoliko puta određen da na sjednici komisije brani zajedničko stanovništvo Poljske, Čehoslovačke i ostalih država.

Beneš u Varšavi

Od 1924 godine počinje najaktivnija poljsko-čehoslovačka saradnja na međunarodnom polju. Ministar Beneš misli, da je vreme za definitivan sporazum između Poljske i Čehoslovačke poslije čega bi moglo doći do saradnje s Njemačkom i Rusijom. Uzima

Strana štampa o jugoslovenskom memorandumu

Sva strana štampa komentariše u uvodnim člancima podnošenje Jugoslovenskog memoranduma Društvu naroda. Svi listovi odobravaju ovaj postupak i odaju hvalu jugoslovenskoj vladi, koja će na ovaj način riješiti ovo tako važno pitanje.

Tako Engleska štampa odobravajući postupak Jugoslovenske vlade, ističe da je potpuno opravdano što se ova stvar iznosi pred Društvo naroda, pošto se je zločin dogodio u inostranstvu, a i spreman je u inostranstvu. Naglašavaju da će se vjerovatno u januaru mjesecu iduće godine podići optužba protiv onih država, koje su sada samo osumnjičene. Revizionizam se neće više tražiti, to je sigurno, jer je ova tužba za takve namjere smrtonosna. Italija se mora odlučiti da prestane sa štićenjem Mađarske jer Mussolini već danas izgleda stoji na stanovištu ostalih vlada.

Bugarska štampa također povlađuje podnošenje memoranduma i ističe da je ovaj korak jugoslovenske vlade potpuno na svom mjestu.

Sve češke novine pišući o tužbi, i odobravajući je, oštro napadaju Mađarsku, njenu ulogu u atentatu i njeno držanje u Ženevi.

Poljska i Rumunjska štampa saglašuju se sa podnošenjem tužbe, i izražuju nadu da će sa rješenjem ovoga memoranduma krivci, pa ma koji bili izvući zasluženu kaznu.

Sva pariška štampa između ostalog konstatuje da mađarska štampa ne pokazuje ni malo uzbuđenja prema tako teškim optužbama Jugoslavije. A.A.

Podnošenje tužbe bit će u ponedjeljak

Ženeva 24. — Kako se tvrdi u dobro obaviještenim krugovima, podnešenje Jugoslovenskog memoranduma neće uslijediti prije ponedjeljka. (A.A.)

Odlazak kneza Pavla za London

Beograd 24. — Juče je odputovao namjesnik knez Pavle preko Pariza za London, gdje će se zadržati nekoliko dana. (A. A.)

Konferisanja o pitanju istočnog pakta

Pariz 24. — Francuski ministar spoljnih poslova g. Pjer Laval juče je konferisao po pitanju istočnog pakta sa poljskim poslanikom g. Hlaponskim sovjetskim poslanikom g. Rosenbergom.

Rezultati konferisanja nisu poznati, te će se objaviti naknadno.

Nesreća na izložbi u Belgiji

Stuttgart 24 — Na Brüsselskoj izložbi srušio se krov jedne izložbene dvorane. Nastradalo je 40 radnika od kojih su neki na mjestu ostali mrtvi.

Odlazak austrijskih emigranata

Beograd 24 — U glavnom stanu austr. emigranata u Varaždinu vrše se velike pripreme za odlazak 1950 nac.-soc., koji preko Sušaka 28 t. m. idu za Njemačku. Za vrijeme kratkog boravka u našoj zemlji potrošili su oko 5 milijona Din. — Delegati iz Njemačke koji će ih pratiti, već su stigli u Sušak.

inicijativu i poslije nekoliko razgovora sa Skrzinjskim dolazi do sporazuma. 19 aprila 1925 godine je Beneš srdačno i prijateljski dočekan u Varšavi, gdje je potpisao prijateljski arbitražni i trgovinski ugovor. U trgovinskom sporazumu se Poljskoj garantira prevoz oružja, čime se ispravlja nesporazum iz 1920 godine. Sviršavaju se sva administrativna i finansijska pitanja, koja proizlaze iz podele Tješina i u kapitoli o manjinama se zavode principi uzajamnog postupka i određuje se eventualna paritetska komisija za slučaj nesporazuma u tim pitanjima. Skrzinjski je Benešovu posjetu vratio, primio ga je pretsjednik republike Masaryk i tako su u Pragu potvrđeni varšavski dogovori.

Saradnja na Lokarno

Stresemann je pak dao poznatu svoju izjavu o paktu bezbjednosti, koji je okončan lokarnskim ugovorom. Skrzinjski i Beneš su se sporazumjeli da će Poljska i Čehoslovačka zajednički istupati. Kad je Herriot zatražio od Beneša da mu iznese stanovište o sličnom paktu, Beneš je odgovorio pozitivno, ali s uslovom, da će se o tom pitanju sporazumjeti s Poljskom i da takav pakt ni u kojoj formi neće tangirati versajski mir i njegove klauzule o granicama. Prilikom svoju svojih putovanja u London, Pariz i Ženevu Beneš je s uslovom poljskog pristanka primao svako rješenje u stvarima lokarnskog pakta. Prilikom pregovora u Lokarnu su se obe delegacije uzajamno pomagale i u detaljima, uzajamno su se informirale i poslom za rukom da zajednički sa svojim stanovištem prodru.

Izbor Poljske u Savjet

Kad se u martu 1926 godine Njemačka prijavila u Društvo naroda, izbila je velika borba oko stalnog mjesta u Savjetu Društva naroda. Briand i Chamberlain su tada preduzeli sve, samo da omoguće ulazak Njemačke u Društvo naroda. Ali Stresemann je najodlučnije ustao protiv toga, da se primanje Njemačke veže za uslov izbora Poljske za člana stalnog Savjeta. Dr. Beneš se tada sporazumio s Briandom, Chamberlainom i Skrzinjskim i dne 14 marta 1926 godine je na sjednici Društva naroda izjavio, da može time poslužiti prijateljskim državama i stvari mira, Čehoslovačka se odriče mjesta u Savjetu, istovremeno s ulaskom Njemačke u Društvo naroda. Benešova ponuda je s zahvalnošću prihvaćena. Dobro je tu istoriju spomenuti u vremenu, kad u Poljskoj napadaju na Čehoslovačku i ministra Beneša, kao da je ministar Beneš nanosio Poljskoj štetu na međunarodnom forumu. Čehoslovačka je od 1926 godine prilikom svoju izbora u Društvu naroda zajedno s članovima Male antante glasala za Poljsku i radila na poljskoj kandidaturi.

Poljska i trijanonski mir

Poslije Skrzinjskog je došao August Zaleski. I za njegovo vrijeme su odnosi bili stalno dobri. Međutim postepeno sa poljske strane se počela osjećati prva izvjesna hladnoća, onda izvjesna rezerviranost i najzad izrazita rezerviranost prema politici Male antante kao celine. Varšava je već u ranijim vremenima u srednjoevropskim pitanjima imala svoju sopstvenu liniju. Poljska na primjer nije ratificirala trijanonski mir, i ponavljane intervencije iz Praga da to učini završene su zvaničnom izjavom bivšeg poslanika i dobrog čehoslovačkog prijatelja Pilza, koji je tada u ime vlade izjavio, da Poljska u toj stvari drži s Čehoslovačkom, da okolnost da nije ratificirala ne znači i neće nikada ništa značiti protiv Čehoslovačke, da je to samo izraz fakta, da Poljska kao država nema s trijanonskim mirom ničeg direktnog i zajedničkog i da od bivšeg madžarskog teritorija ništa ne zahtijeva. S vremena na vrijeme je izgledalo, da Poljske simpatije prema Madžarskoj rastu.

Poljska od 1926 godine sve jasnije pokazuje da je ne interesira austrijski problem i anšlus. Kad je 1931 godine Evropu iznenadio pokušaj ekonomskog anšlusa i kad su u Ženevi u maju 1931 godine protiv tog plana istupili Briand, Grandi, Henderson, Beneš i Marinković, Zaleski je ćutao. Poljska je u pitanjima Madžarske i Austrije bez ikakvog obzira postupala konsekventno i odlučno. Čehoslovačka joj to ne prebacuje, jer u tom pogledu nema prema Čehoslovačkoj nikakvih obveza. Imala je pravo da postupi, kako nađe za dobro. Njezin dugogodišnji princip je bio i sada, je da se u te stvari ne miješa. Postupak ministra Zaleskog prema ČSR je bio lojalan i korektan, ali inicijativa za sporazum je uvijek dolazila sa čehoslovačke strane.

en.

1. decembar sokolski praznik

Kako će Sokolstvo ove godine proslaviti 1. decembra

Dan 1 decembra je jugoslavensko Sokolstvo usvojilo kao sokolski praznik koji je do sada bio uvijek proslavljen kao značajna narodna manifestacija jugoslovenskog državnog jedinstva. Ove godine bit će taj historijski dan posvećen odavanju pošte sjeni Blaženopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja i izrazu ljubavi vjernosti i odanosti Mladome Kralju Petru II. U vezi s tom proslavom izdala je uprava sokolske župe Zagreb upute svojim jedinicama:

U svima sokolskim društvima i četama održat će se svečane sjednice sa dnevnim redom, koji je propisan u brošurici Saveza, razaslatoj svima jedinicama. Na toj sjednici obavit će se svečano polaganje sokolskog zavjeta usmeno i pismeno. Zavjet će položiti svi redovni članovi.

Nijedan član ni članica ne smiju izostati sa ove sjednice, i svi su dužni položiti novi zavjet.

Prema tome se nijedan redovan član i članica ne mogu bez velikog razloga udaljavati iz svog mjesta boravka na 1 decembra. Koji od članova i članica ne udovolji ovoj dužnosti, bit će brisan iz sokolskih redova, a izvinit će ga samo bolest dokazana liječničkim uvjerenjem i službena spriječenost. Spriječeni član položit će zavjet naknadno.

Dan 17 decembra je kao dan sokolskog pošta. Svi pripadnici imaju toga dana da pridonesu svoj doprinos u korist fonda za podupiranje siromašnih Sokola.

Nove mjere za sanaciju poljoprivrede

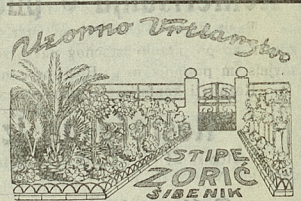
Rumunjska vlada sklopila je ugovor sa Poljoprivrednom hipotekarnom bankom, po kome će ova dati žitnom komesarijatu 100 milijona leja na bazi 3000 vagona pšenice, koji će služiti za dalji otkup pšenice. Slična bi se organizacija imala provesti i kod nas, u koliko se to može provesti zbog prilika koje kod nas vladaju.

Jedan predlog o eliktrifikaciji željeznica

Veliko je interesovanje pobudio predlog jednog konzorcija iz Švicarske za izvođenje elektrifikacije pojedinih željezničkih pruga u našoj zemlji. Na ovaj bi se način dobilo vrlo mnogo a i prevoz bi bio znatno jeftiniji. Elektrifikacija bi se izvršila po ovom planu na onim djelovima pruge, koji su najpodesniji za izvođenje ovog korisnog posla a naročito na djelu lička pruge, gdje se nalaze mnoge brzo rijeke koje bi u mnogome mogle da se iskoriste za dobivanje velikih napona struje. Isto tako i Ibar bi se mogao iskoristiti kao i druge rijeke pored kojih prolaze željezničke mreže. Brzina i plahovitost ovih rijeka omogućila bi dobivanje velikih količina struje, koja bi bila dovoljna za pogon željeznica. Vrlo je vjerovatno, da će ovaj predlog, u koliko je ili bude predat na mjerodavnom mjestu, biti uzet u najozbiljniju ocjenu i diskusiju, ma da on ima i drugih nezgoda zbog zamjene i kupovine novih mašina za električni pogon.

Uredba o zaštiti novčanih zavoda

Prema vijestima iz Beograda uskoro se može očekivati objava nove uredbe o zaštiti novčanih zavoda. Potvrđuje se da će novom uredbom biti dozvoljena kompenzacija uložaka za dugove do 50 posto iznosa uloška. Odplatni nacrti smjeti će se sastavljati samo za pola godine, dok su se do sada sastavljali za pet godina. Prilikom zamjene uložaka u prioritetne dionice, vrijediti će načelo da ulagač, koji ne glasa, pristaje na zamjenu.

Podmirite pretplatu!

Restauracija
„Jadran" Mandalina
novo preuređena i opskrbljena svakovrsnim vrućim i hladnim jelima kao i raznim domaćim pićem. Redovna prevozna sredstva su vrlo udobna. Najljepše mjesto za dnevne i noćne izlete
Preporuča se za posjetu.
KUGLANA
NAJUMJERENIJE CIJENE
Vlasnik A. Despot

Književne vijesti

„Ideje"

Poznati naš književnik MILOŠ CRNJANSKI pokrenuo je ovoga mjeseca u Beogradu književni list „Ideje" koji izlazi svake subote u velikom formatu (kao beogradsko „Vreme"), na 8 ili 4 velike stranice. Dosada je izišlo 5 brojeva. I ako je taj list »za književnost, politiku i društvena pitanja« najjača je ipak — dosada — književna strana. Mislim da se je poduzetni urednik ugledao u veliki pariški književni list „LES NOUVELLES LITTÉRAIRES" koji također izlazi 4 puta na mjesec u obliku velikih francuskih novina, a posvećen je umjetnosti i znanosti uopće. „Ideje", — sudeći po ovim — brojevima 1-5, uistinu je odličan književni list po sadržaju i ukusnom biranju literarnih vrednota i po načinu otmenog pisanja. Književni i socialni članci štampani su latinicom i ćirilicom, a jednako se osvrću na književne pojave kod Srba, Hrvata i Slovenaca, pa će, nadam se, g. Crnjanski okupiti oko svojega književnog tjednika naše ponajbolje jugoslovenske pisce. U tome listu je, što treba istaknuti, na lijepom mjestu i nacionalna nota. Dužnost je, i to ne uzgredna, da i naši književni listovi, lijepom knjigom goje nacionalnu svijest. Nije to nama na odmet. Ta, to čine najugledniji njemački, francuski i talijanski književni listovi. Kod njih nije rodoljublje još postalo — «neukusna i suvišna stvar!« — Drugi broj posvećen je, većim dijelom našem Viteškom Kralju Ujedinitelju i donosi uspjele slike blagopočivšeg Mučenika. U trećem broju slika je našeg mladog Kralja Petra II. s krasnom pjesmom „Sine naš, živa kolevko naša", a članak g. Crnjanskoga „Nacrt nacionalnoga skupljenja snaga" upravo je prožet dubokim i aktuelnim nacionalnim mislima. Osobite je pažnje vrijedan članak urednika u 4 br. „Naš Zagreb" sa karakterističnim crtežom našeg poznatog grafičara g. Kirina „Stari Zagreb iz god. 1840". U 5 br. dvije su stvari simpatičnog našeg književnika I. Andrića. Njegovi odgovori na upite redakcije lista, upravo su uzorci literarne profinjenosti kao i izvadak njegova eseja o Njegošu, kaže nam da će cijela Andrićeva studija o Njegošu, kada bude u potpunosti štampana, biti izvanredan prilog za potpuno upoznavanje vrijednosti i veličine cetinjskog genija, prvaka u jugoslavenskoj lijepoj knjizi u 19 stoljeću. Iz ovoga maloga izvatka Andrićeva eseja, zanimljivo je učiti, kakovom suptilnom saosjećajnošću on — pjesnik komentira najdublje izričaje i misli samoniklog pjesnika, Gorskog Vijenca". Kako su blijeda i hladna sva dosadašnja tumačenja i interpretiranja filologa i literarnih kritičara „Gorskog Vijenca" prema ovim intuitivnim udubljivanjima u pjesničke tvorevine Njegoša, esejiste i pjesnika I. Andrića, koji po kongenijalnosti i srodnosti osjećanja tumači sebi srodnu dušu.

(-k-k)

„ILS" INDUSTRIJA LIJEVA
TVORNICA SANDUKA - ŠIBENIK
Skladište svakosvrsnog materijala. Prodaja na veliko i malo po najpovoljnije dnevne cijene i uvjete. Telef. br. 30.

GRADSKE VIJESTI

KONCERAT DRUŠTVA „RASTKO“ DRNIŠA. Koncerat Srpsko-pravovnog crkvenog pjevačkog i muzičg društva „Rastko“ iz Drniša koji je trebao održati u subotu 24 t. m. laže se, te će se održati u nedjelju decembra u velikoj dvorani Sokoe „Viteškog Kralja Aleksandra I. edinitelja“.

Isti zbor održaće komemorativni ncerat u Kistanjima 25 t. m. u 16 ti, a u Skradinu isto dana u 20 s. slje. Šibenika održaće se koncerti Biogradu n-m, Drvaru, Obrovcu, nkovcu i Vrliki. Do sada su održavrlo uspjeli koncerti u Drnišu i inu.

Na ovim koncertima pjevaće mjeviti zbor u živopisnim narodnim šnjama.

PAŽNJA INTELEKTUALCIMA. remni smo redovito staviti na ras loženje dnevne listove (kao i polu evne) naše, Njemačke, Češke, Bu rske itd. svakome u Šibeniku ili van benika, koji bi bio voljan da za Na dnu Tribunu napiše mjesečno po ji dobar članak, i to prvenstveno iz blasti ekonomije ili privrede.

Cijenjene ponude na upravu lista.

NEZABILJEŽENI NASTUPI PJEV. BORA „JADR. STRAŽE“. U vijesti a o ponemina održanim u stolnoj kvi sv. Jakova dne 9 o. mj. i u praslavnoj crkvi dne 17 o. mj. za blaopočivšeg Viteškog Kralja Ujedinilja, nehotično je izostalo da je tim omenima učestvovao i vrsni zbor Jadranske straže“, koji je pod vrsnim rigovanjem Ma. Sentinele veoma lipo i skladno otpjevao tužaljku „Eto ko umire pravednik“, koja je na sve risutne učinila veoma jak dojam, što vime rado bilježimo.

Izlet za Split za nedjeljnu utakmicu Osvit-Hajduk

Opravništvo Jadranske plovidbe u ibeniku priređuje u nedjelju prigoom utakmice „Osvit“-„Hajduk“ izlet a Split. Polazak je u 8 sati ujutro a parobrodom „Trogir“, a povratak sa parobrodom „Ljubljana“. Polazak iz Splita u 19.30 a u Šibenik se iže u 23.30 sati.

Cijena za odlazak i povratak svega 0 dinara po osobi.

irite „Narodnu Tribunu“

Povratak g. Dr Grubišića

INTENZIVAN RAD OKO UREĐENJA PRILIKA U NAŠOJ OPĆINI

Jučer se povratio iz Splita predsjednih gradskog poglavarstva g. Dr Slavko Grubišić i finansijski referent gosp. Dr Dunko Balamarić. Gg. Dr Grubišić i Dr Balamarić bili su kod bana gdje su mu referisali o općinskim pitanjima, a u prvom redu o ekonomskoj sanaciji općine. Ovaj put je imao za cilj pretresanje aktuelnih općinskih pitanja, pred sastanak općinskog vijeća, koji će uslijediti u najskorijem vremenu.

Poslije zločina u Crnici

Poslije zločina koji se odigrao pred par dana, svá istraga policije u glavnom se kretala oko toga, da se pronađe nož sa kojim je izvršeno ubistvo. Nekoliko puta već je vršen pretres cijele kuće i bliže njene okoline. Najzad je juče uspjelo istražnim vlastima da ga pronađu u jednoj cisterni u kojoj je stajala voda. Nož je pronađen tek pošto je sva voda iscrpljena. Na nožu su pronađeni tragovi krvi, a pri vrhu je malo iskrivljen.

Policija i nadalje vodi živu istragu, te će se ovaj zločin u najskorijem vremenu potpuno rasvijetliti.

IZ M. F. D. „KOLA“. U nedjelju dne 25 o. mj. u 12 sati na podne biti će sastanak damā, koje žele da sudjeluju u ženskom kor. Sve dakle dame, koje žele istome pristupiti, neka se u gore označeno vrijeme jave u društvenim prostorijama „Kola“.

Zborovođa.

Domaći vlastiti proizvod dezertnih pića Maraština, Prošek, Pečeno vino i Vermouth ala Torino, 16 Din. litar. — U originalnim flašama od 7 dc. 18 Din. po flaši. Preporuče se **Ante Zjačić** cesta 12 Lipnja br. 483

Najvažnije radio emisije

Subota

21·- *Waršava* Simfonia — 22·15 *Brüssel I* Simfonia — 20·10 *Breslau* opera — 20·10 *Leipzig* operata — 20·30 *Ceneri* Sevil. brijač.

Nedjelja

20·- *Hamburg* Brahms konc. — 20·10 *München* Wagner konc. — 20·20 *Ceneri* Schubert konc. — 18·15 *Toulouse* iz Opere — 21·30 *Toulouse* iz Opere — 20 *Zagreb* „Carmen“

Ponedjeljak

19·40 *Budapest* Filharmonie — 21 *Breslau* konc. — 21·25 *Prag* konc.

DVORSKA KANCELARIJA Nj. V. KRALJA dozvolila je da se sokolski dom u Šibeniku nazove: „Sokolski dom Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja“.

SOKOLSKO DRUŠTVO U ŠIBENIKU za otvaranje svog novog Sokolskog doma, koje će se obaviti na skroman način 1 decembra 1934, kada će se otkriti spomen ploča blagopočivšem Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju, poslaće ukusne pozivnice svim nadležtvima i nacionalnim udruženjima u gradu.

SJEDNICA NAR. ŽENSKE ZADRUGE. Sinoć je u svojim prostorijama Narodna ženska zadruga održala svoju redovitu sjednicu, kojoj su prisustvovale brojne članice. Prema objavljenom programu profesor gđica Nada Kušar održala je predavanje o temi „Fizičko vaspitanje“, koje su sve prisutne članice pažljivo saslušale.

Sa radovima se dobro napreduje, te će se na bazaru koji će se kao što je poznato uskoro održati, naći u dosta velikom broju lijepo izrađene stvari, a prema tome nadati se je da će i prihod sa isteg biti dobar.

MARIJA UD. POK. FRANE ŠUPE rod. Aras, preminula je juče nakon duge i teške bolesti.

Sprovod će se obaviti danas u 3 s po podne.

Porodici naše iskreno saučešće.

Uhapšen kradljivac kaputa

Predstojništvo gradske policije uhapsilo je Petra Miljevića iz Zadra, nezaposlenog mornara za krađu bunde željezničke sa stanice.

Istog dana kada je otpušten, Miljević je otišao na željezničku stanicu sa namjerom, kako on izjavljuje, da otputuje u Split kako bi našao posla. Prolazeći pored stana šefa stanice spazio je otvorena vrata te ušavši u predsoblje skinuo je sa vješalice jednu željezničku bundu i izišao van. Ali osoblju se učinio sumnjiv čim su ga spazili sa bundom, te su pozvali policiju. Na saslušanju je priznao krađu. Kako se sumnjalo da je on u vezi i sa nekim drugim krađama koje su se desile u poslijednje vreme u Šibeniku, to je i po tim stvarima saslušavan, te je priznao da je izvršio krađu dva džempera kod gđe Katarine Javor i da je iste prodao za 50 din nekim ženama u Docu. Predat je državnom tužiteljstvu.

JOŠ O ZAKAŠNJENJU POŠTE. U prošlom broju smo pisali o zakašnjenju pošte i potrebi, da se ova stvar što prije uredi. Ali kako smo doznali ima još jedna stvar, koja utiče na ovo nepotrebno zakašnjenje. Voz po dolasku sa poštanskim vagonom se ne postavi uvijek na prvi kolosjek, kako bi trebalo da bude, već se često nalazi na 4 5 kolosjeku, dok se na prvim kolosjecima nalaze duge kompozicije vagona, tako da je prenošenje pošte jako otežano zaobilaženjem, te se i tu izgubi dosta nepotrebnog vremena, što razumije se dosta utiče na pravovremenu raspodjelu pošte.

Ako se već nemogu otkloniti zakašnjenja vlakova, bar bi se ove stvari mogle urediti te pošta nebi ovoliko zakašnjavala!

Priopćeno *)

NA ADRESU ANONIMNOG PISCA: „Jedan mudrac vilarđija sa Dobrića“

Stihovi su tvoji veoma dobri svi,
Ali griješiš sve što pišeš
Jer neznam tko si ti!

Sastavio si stihove, složio si ih dobro,
Držim se od davna tvojih savjeta mnogo.
Samo pokaži se prvi mudrac ti,
A mi ćemo za tobom redom okrenuti svi.

Ne savjetuj ludo, drugoga ti
Pokaži se djelom, tad ćemo mi.
Okreni ti, prvi, ledja gdje znaš,
A ja sam onaj koga dobro poznaš.

On, tvrdoga je srca, a blaga je lica,
A ti si moj brate jedna opasna ptica,
Nijesi sova, a niti golubica,
Već si jedna prava kukavica.

Ja sve pišem evo sam
I zato vjerujem u Vatikan.
Ledja okrenuti neću još.
A ti si mudrac veoma loš.

Tarifa mi skupa nije
I ako mi se iza ledja smije.
Ako znadeš da je baš tako
Maši se u džep ti, i bit će mi lahko!

Meni u glavi još nije zima
I ako mi je počela mjesečina.
Imam soli i te kako
Sve sam pišem i ide mi lahko!

Javi se često, bit će mi drago
Upoznat tebe, imati ću rado!
Savjete tvoje primat ću radi
A sve je ovo za mene igra šah matt

U Šibeniku, 21 novembra 1934.

Djenko Delfin.

*) Za članke pod ovom rubrikom uredništvo ne odgovara.

NOVELA

Putnička avantura

(svršetak)

— Što ste radili sami na putu?

— Vraćala sam se od prijatelja iz Bremena, gdje sam provela nekoliko dana?

— To je nesmotreno, da sama že na tako pođe...

A zašto? Valjda zbog rđavih sureta?

On se nasmijao tome odgovoru!

— Ne, već zbog kvara na automobilu.

— Vidite ipak se sve udesi.

— Uistinu uvijek treba računati na sve eventualnosti.

Nato je nervozno pritisnuo ekselerator. Auto je pojurio još brže.

Roswitha ga je pogledala ispod oka. To je doista bilo avanturistički. Ona se naslađivala tom vožnjom kraj nepoznatog stranca, Kao tane automobil je fjukao između dva reda stabala kraj puta i prolazio kroz naselja i ne usporavajući skoro brzinu.

Na jednom raskršću dva policajca iskrsla su pred njim. Kazaljka je pokazivala brzinu od 110 km. Policajci su zazviždnuli i podigli ruke. Automobil nije stao.

— Je li nužno da se tako juri? upitala je kad je automobil usporio brzinu.

— Nažalost jest.

— A policajci?

— To nije važno. Navikao sam već.

Ona se divila njegovoj nemarnosti, njegovoj hladnokrvnosti i otmenome držanju, koje je je od njega činilo gentlemana.

U Lindegau su se ipak morali zaustaviti da uzmu benzina.

— Ostavite me ovdje reklā je ona sa malo patetičnog naglaska. Odavde mogu otići vozom ili tramvajem do Cuxhavena.

On ju je pogledao smiješeći se.

— Ne, ja sam Vam obećao da ću Vas odvesti do stana. Koja Vam je adresa?

— „Hotel Helgoland“.

Automobil je pošao. U trenutku kad su napuštali Lindegau, druga jedna kola, jureći najvećom brzinom pokušala su da ih pređu. Ne gubeći hladnokrvnost Joe ih je brzo ostavio za sobom.

— Baš su ludi uzviknulā je ona kad su se sami na drumu našli. Kao da su htjeli da se sudare s nama.

— Policija bi trebala da kapsi takove šofere, rekao je on smijući se i povećao brzinu.

Pred već osvjetljenim hotelom, auto je učinio elegantan krug.

Ona je polagano izišla iz torpeda i pružila ruku mladiću koji je gologlav stajao na trotoaru.

— Hvala, prīšaputala je ona, ja sam Vam veoma zahvalna. Vi znate moje ime, moju adresu. Obećajte mi da ćete mi pisati kako se završio Vaš put.

On se odjednom sagnuo i poljubivši malu rkku, koju nije ispuštao rekao:

Obećavam Vam.

A zatim, jednim skokom, uletio u auto i iščezao.

Poslije nekoliko dana dobila je jedno pismo sa holandijskom markom.

Brzo ga je otvorila.

Od onog susreta na drumu ona je neprestano mislila na Joe-a i već je bila izgubila nadu da će dobiti od ajega pismo.

Možda joj sad javlja da se vraća.

Kad je otvorila kuvert našla je u njemu samo jedan isječak iz novina:

„Još uvijek se traga za otmičarom grofice Sacher. Trag mu se izgubio u Lindegau i, kako po svemu izgleda on je presao preko holandijske granice. Sa njim je bila jedna mlada žena.“

I Roswitha čestita djevojka, počela je da sanja.

J. B.

Službeni Glasnik

UDRUŽENJA TRGOVACA

za srezove Sibenik i Biograd n/m

Br. 2052

Zavodu za unapređivanje spoljne trgovine kod Ministarstva trgovine i industrije stižu žalbe raznih trgovačkih firma iz inozemstva, da na svoja pisma — upućena raznim trgovačkim firmama u našoj zemlji — ne dobivaju precizne, a u nekim slučajevima nikakove odgovore, te da to ima za posljedicu gubljenje interesa kod dotičnih inozemnih firma za naše domaće tržište.

Na osnovi toga molimo sve zainimanu gg. svoje članove, da koliko u svom vlastitom, toliko i u općem interesu naše trgovačke privrede uvijek i precizno odgovore na primljena pisma inostranih firma pa i onda, kada naša dotična firma (adresatica) nema direktnog interesa u postavljenom joj pitanju.

Takova pisma, koja iz inozemstva stižu, a direktno ne interesuju firmu adresatica, mogu se ustupiti upravi ovog udruženja u svrhu davanja informacije inostranoj firmi, jer to pitanje može eventualno interesirati koju drugu firmu ovog Udruženja.

Br. 2121.

Uslijed žalba raznih članova ovog Udruženja javlja se da postojeći baždarski uredi ne vrše nikakove popravke neispravnih mjera i uteza u vlastitoj režiji i da prema raspisu minist. poljoprivrede br. 4190-31 od 19 juna 1931. ne vrše nikakovu ingerenciju u pogledu popravka rečenih mjera i uteza, te da je popravak pripušten slobodnoj volji vlasnika neispravne mjere i uteza, da tu svoju mjeru ili utez dovode u ispravno stanje na način kako on to želi, a da se proti eventualno pretjeranoj cijeni za popravak sa strane dotičnog stručnjaka može žaliti na onu vlast, koja je nadležna za suzbijanje skupoće po odnosnom zakonu.

Uprava.

ZA TRGOVCE
iz mjesta i okolice
najpovoljnija kupovina
Kapa i šešira
na veliko
TVOKAPS, ŠIBENIK, Kr. Tomislava 117

Murter

Komemoracija Viteškom Kralju Aleksandru I. Danas poslije mjesec dana polaganja smrtnih ostanaka Viteškog Kralja u narodnu svetinju na Oplencu, naše je selo još uvijek zastrto crninom. Pjesmi i veselju ni traga ni glasa. Sve je potišteno pod teškim udarcem klete sudbine.

Ovo selo na domaku tužnog Zadra, na obalama gordog Jadrana u kome živi čista Jugoslavenska duša našeg seljaka, danas se još jednom poklonilo sjeni svog ljubljenog Kralja. U dvorani Jugoslavenske čitaonice uvijenoj u crninu održana je komemoracija. Dvorana je bila prepuna i nije mogla da primi niti treći dio onih, koji su došli, da još jednom posvjedoče svoju neograničenu ljubav prema mrtvom Kralju. O životu i radu Kralja Ujedinitelja govorio je mjesni učitelj. gosp. Vuletin. U grobnoj tišini prisutni su saslušali jednosatni govor svog učitelja. — Njegove tužne riječi, teške i olovne padale su na ranjena srca koja su glasnim jecanjem i tužnim uzdasima posvjedočila žarku ljubav, koja će vjekom trajati za svojim dobrim Kraljem. »Upoznavši Njegova velika i besmrtna djela narod je još većma osjetio u sebi onu jaku i nerazdriješivu vezu koja ga veže sa besmrtnim Kraljem i preko groba.

Pri koncu svog tužnog govora predavač je pozvao prisutne da se okupe u čvrsto kolo oko svog mladog Kralja Petra II, da čuvaju sveti amanet milu Jugoslaviju, čime će se najbolje odužiti svom dobrom Kralju. Spontanim trokratnim: Slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju!, završena je ova tužna svečanost.

BIOGRAD

Komemoracijona sjednica Sokola

U nedjelju 18 t. mj. Sokolsko društvo u Biogradu održalo je komemorativnu sjednicu blagopočivšem Viteškom Kralju Aleksandru I. Ujedinitelju. Prigodno predavanje održao je brat Jović. U svom lijepom govoru brat Jović je istakao da je bol naroda vječna, i da će uspomena na Viteškog Kralja vječno trajati. Svoj ganutljiv govor završio je sa riječima: „Slava Viteškom Kralju Aleksandru I. Ujediniteljua", što je sav prisutan svijet gromko uzviknuo.

U ovoj komemoraciji prisustvovala je masa svjeta tako da je prostrana dvorana bila prepuna.

— —

Ovđe vlada veliki interes za komemorativni koncerat Srpskog crkvenog pjevačkog Društva „Rastko" iz Drniša koji će biti posvećen uspomeni blagop. Viteškom Kralju. Svrha je da se omogući put ovom zboru na Oplenac.

KINO „BALKAN" prikazuje samo u subotu „Divlja mačka" Lupe Velez i Victor Mc Laglen.

U nedjelju: opereta režije Bolvari „Izvinite pogriješila sam". Franciska Gaal, Paul Horbiger i Szöke Szakall.

TESLA Tonkino prikazuje sutra raskošni orijentalni veleflm: „Pjesma Orijenta" Ramon Novarro.

SPORT

Revanš-utakmica »Osvit« - »Hajduk«

U nedjelju će se odigrati u Splitu revanš utakmica između „Osvit-a" i Splitskog „Hajduk-a". Našim igračima predstoji teška dužnost. „Hajduk" će bez sumnje upreti sve sile da postigne što bolji rezultat, jer je njegov renome u pitanju. „Osvitu" je utoliko još otežana utakmica što igra pred stranom publikom i na tuđem terenu. Moraće da da sve od sebe, i da zaigra najbolje kako umije. U posljednje vrijeme se nalazi u dobroj formi, što se najbolje vidjelo iz zadnjih dviju utakmica.

„Osvit" će igrati u slijedećoj postavi:

Rončević II.
Crnogača Rončević I.
Zajc Bizjak Kos
Roščić Kacijan Bego Peričić Slipčević
Rezerve: Bonačić i Žaja.

„Hajduk" će nastupiti sa svojim najboljim timom, sa kojim momentalno raspolaže. Borba će biti velika. Nadamo se da Osvitovi igrači shvataju veličinu zadatka, i da će dati sve od sebe.

Iz Šibenika se sprema veći broj navijača, koji će ići parobrodom Jadranske plovidbe, te će i „Osvit" imati tamo svoj dio publike.

Zanimljivosti

štrajk prosjaka

Kako javljaju iz Čehoslovačke, u Podjebradu i Kladno zaprijetili su s prosjaci da će stupiti u štrajk i prirediti demonstracije, ako gradsko poglavarstvo ne ukine prosjačke kupone koje je grad davao prosjacima, da bi se na taj način spriječilo prosjačenj po gradu.

Tetovirani amerikanski vojnici

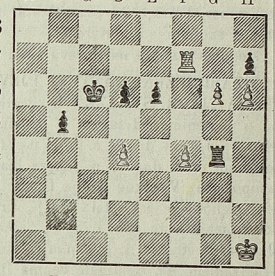
Otsele će biti svi amerikanski vojnici tetovirani. Na ruci svakog vojnika bit će napisano njegovo ime i odakle je. Tako će u ratu znati za svaku lješinu čija je.

Kako Litva riješava peradarsku krizu

Litva je poznata kao zemlja, u kojoj se guske najviše gaje. Pošto je sa izvoz gusaka skoro potpuno zastao odredila je vlada da svaki činovnik mora mjesečno kupiti najmanje jednu gusku.

ŠAH

Br. 3
Konačnica od Salkind-a

Bijeli vuče i dobiva

Bijeli: Kh1, Tf7, Pd4, f4, g6 i h6.
Crni: Ke6, Tg4, Pb5, c6, e6 i h7.

(*Uredio dr. P. Trifunović.*)

Riješenje problema br. 2, konačnice od H. Rincka

1) h7, Le5 2) Sf6!! Lf6: 3) Kd6: g3 4) e5 Lg7 5) e6 g2 6) e7 g1D 7) e8D + Kb7 8) Dc6 + Kb8 9) De7 + Ka8 10) Dc8 =|=.

Riješio ispravno jedino g. I. Vikario.

(Riješenja treba slati na upravu lista najdalje do četvrtka po podne.)

Idila

Ana Petrovna Derenova bila je divna djevojka, dostojna da se uda za najboljeg čovjeka koji bi se mogao na svijetu naći. Tog čovjeka je ona i našla ali na jedan sasvim neobičan način.

Jedan lijep dragonski oficir bio joj je zanio mozak. Jedan od onih šarenih leptirova čije ime nije vrijedno isticati ovdje i čija se sva privlačna snaga sastoji iz epoleta i mamuza. Osvojio je tu djevojku obećavajući joj zlatna brda, a potom je jednog dana iščezao — kao što obično rade nedostojni ljudi koji se ne stide da lažu ženama. Međutim, Ana Petrovna je tragala za njim i pronašla ga u carskoj prestonici. Ne rekavši ni jedne riječi, izvadila je revolver koji je sa sobom ponijela i ispalila nekoliko metaka na oficira pred cijelom njegovom četom.

Oficir je teško ranjen, ali nije poslije dugo ranama. Ozdravio izvjesnog vremena. To je uticalo i na presudu koju je vojni sud izrekao nad Anom Petrovnom. Ona je glasila na sto udaraca knutom — da su rane bile smrtonosne, osuda bi glasila na smrt šibanjem.

Ko je u Rusiji bio osuđen na šibanje, taj je prestao uopće da važi kao čovjek. Ako ga krvnikovi udarci ne bi ispratili na onaj svijet, on bi bio upućen u jedan zemaljski drugi svijet, u Sibir, i tu je mogao da produži svoj bijedni život dok mu hladnoća, glad i epidemija ne bi učinile kraj.

I Ana Petrovna je znala da će je uputiti u sibirski pakao ako bi njeno nježno tijelo — što nije bilo vjerovatno — izdržalo sto udaraca knutom. Kao mjesto izgnanstva određena joj je tvrđava Kopal. Tamo bi imala pravo i da se uda, a ljudi će već biti dovoljno.

Tvrđava Kopal se nalazila na jednom visokom brdu u srednjoj Aziji i sa nje se tako lijepo i daleko vidjelo da se sa njezinih zidina mogla, sa ne više od pet topova, rastjerati čitava horda Čerkeza. Položaj je imao i drugih preimućstava. Na deset milja unaokolo nije se vidjelo ni drvo ni grm, a čovjek je mogao dva, tri dana jahati na kamili kroz te pustare, a da nigdje ne naiđe ni na kap vode.

Prvi i najbliži susjed bio je sultan od Kartalka, po imenu Emiris, koji je sa Rusijom bio u prijateljskim vezama, pa čak sa njom sklopio i savez. Njegova žena je bila odlična mati. Sama je tkala sukno za haljine svoje djece, ali u nedostatku ovog mazala ih je blatom od ilovače, koje je stavljala da se na njima osuši. Tako su bar djeca bila zaštićena od muha i drugih insekata. Njen uzvišeni suprug samo se zimi potpuno oblačio. Ljeti je imao na sebi samo neku vrstu pantalona, a orden sv. Vladimira nosio je na golim grudima.

U toj mongolskoj tvrđavi nalazio se ruski komandant sa svojom vojskom, sa do samoprijegorenja vjernom čerkeskom poslugom i sa oficirskim ženama, kojih je bilo u priličnom broju.

Dvaputa godišnje dolazio je iz tvrđave Jekaterin jedan odred kozaka, koji je stanovnicima Kopalā donosio brašno, rakiju i druge namirnice i pića kao i poštu. Prema tome oni nisu bili potpuno otsječeni od svijeta

U taj primamljivi predio imala je Ana Petrovna da bude upućena, ako bi ostala živa poslije izdržanih sto udaraca knutom.

Pod tim silnim udarcima može jedna žena lako umrijeti, jer udara se po nagim plećima i grudima, a džinovski kozak koji zadaje udarce, nikad se neće smilovati da svoju snagu malo umjeri; on je najbolje znao kako lako žene umiru kad ih on šiba.

Ana Petrovna, odvažna Ana Petrovna, pala je na koljena od straha, pokrila je lice rukama i drhtala kao list.

Kozak je pružio ruku da joj skine šal, ali je ona ciknula kao da ju je dodirnuo vrelim gvožđem, iako još nije mogla osjećati nikakav bol,

— Tarboga! — viknuo je kozak, i odmah je jedan vojnik izišao iz stroja i stupio napred.

Osuđena djevojka bila je spremna da sa svojih deset noktiju očajnički brani svoj šal i grebla je kao mačka.

— Drži je za ruke i pazi da ne ujede, rekao je kozak Tarbogi.

(svršiće se)

Štampa i vlasništvo: Odšk. Graf. Zavod Tisk E. VITALIANI I SIN, Šibenik

Odgov. urednik. Hamilkar Vitaliani